

Etický kódex supervízie

Preambula

- (1) Supervízia je metóda kontinuálneho rozvoja profesionálnych spôsobilostí pracovníkov v pomáhajúcich profesiách a študentov týchto profesií, ktoré dosahuje za pomoci kvalifikovaného supervízora prostredníctvom reflexie, podpory, supervíznych metód a techník. Je prostriedkom skvalitňovania práce, poskytovania spätnej väzby, optimalizovania a overovania správnosti pracovných postupov, prevenciou syndrómu vyhorenia, poškodzovania klientov, hľadáním alternatív a efektívnych postupov v odbornej práci a jej riadení.
- (2) Supervízia je odborná činnosť založená na etických hodnotách, akými sú kompetencia, ľudská dôstojnosť, dôležitosť medzilľudských vzťahov a dôvernosť v profesionálnej praxi.
- (3) Etika je integrálnou zložkou vykonávania supervízie vo všetkých jej typoch, formách a modeloch. Nie je obmedzená len na riešenie zložitých, problémových a dilematických situácií.
- (4) Cieľom etického kódexu supervízie je:
 - podporovať eticky citlivý výkon supervízie,
 - napomáhať supervízorom posudzovať a objasňovať etické aspekty svojej práce,
 - prehlbovať eticky vnímavý profesionálny prístup v procese práce so supervidovanými osobami² a ich klientmi, ako aj pri výcviku supervízie,
 - verejne predstaviť etické štandardy, na základe ktorých môže spoločnosť považovať supervíziu za eticky zodpovednú činnosť.

Článok 1

Kompetencia a ďalšie vzdelávanie supervízora

- (1) Podmienkou pre výkon supervízie je úspešné absolvovanie akreditovaného supervízneho výcviku resp. splnenie aj ďalších podmienok podľa osobitých predpisov.¹
- (2) Supervízor neustále udržiava svoje osobné a pracovné vystupovanie na úrovni vysokého štandardu a etickej citlivosti.
- (3) Supervízor pracuje výhradne v rámci oblastí svojej kompetencie. Supervíziu nezamieňa so psychoterapiou, poradenstvom, auditom ani inou odbornou činnosťou. V prípade identifikácie potreby odlišnej služby ako je supervízia, supervízor distribuuje supervidovanú osobu k inému odborníkovi v danej oblasti.
- (4) Supervízor nesmie byť v duálnom vzťahu so supervizovaným a nesmie mu poskytovať ani terapiu s výnimkou prípadu ukončenia supervízneho vzťahu, na ktorom sa jasne a zrozumiteľne obe strany dohodnú.
- (5) Osobné záležitosti sa preberajú v priebehu supervízie len z hľadiska ich vplyvu na klientov supervidovanej osoby alebo výkonu pracovných činností.

- (6) Supervízor priebežne a pravidelne rozvíja svoje odborné vedomosti a zručnosti, vrátane vlastnej supervízie (supersupervízie). Prispieva do poznatkovej bázy profesie.

Článok 2

Etická zodpovednosť supervízora v práci so supervidovanými osobami a ich klientmi

- (1) Služby supervízie sú poskytnuté každému žiadateľovi bez ohľadu na pôvod, farbu pleti, etnickú príslušnosť, národnosť, jazyk, vek, pohlavie, rod, sexuálnu orientáciu, zdravotný stav, vierovyznanie a politické presvedčenie.
- (2) Základom činnosti supervízora je rešpekt k supervidovanej osobe, jeho klientovi a jeho práci.
- (3) V nepriamej supervízii sa komunikuje o klientoch zvyčajne anonymne. V prípade, ak supervidovaný pracovník komunikuje o konkrétnych klientoch, títo by mali byť informovaní o tom, že pracovník je supervidovaný.
- (4) Štandardom priamej supervízie je, že táto má byť realizovaná len vtedy, ak supervidovaná osoba získala súhlas užívateľov služieb.
- (5) Supervízor nepodriaďuje potreby a záujmy supervidovanej osoby svojim vlastným potrebám a záujmom, rešpektuje jeho integritu a vytvára profesionálny vzťah založený na báze dôvery.
- (6) Supervízor podporuje, posilňuje a zmocňuje supervidovaného k vlastnej zodpovednosti, vlastným návrhom riešení, spoluúčasti a sebaurčeniu, aby bol schopný robiť profesionálne a eticky uvážené rozhodnutia.
- (7) Supervízor nemá rozhodovať namiesto supervidovanej osoby a má sa vyhýbať takému konaniu, ktoré by bolo podkladom pre vytvorenie závislosti supervidovaného od neho.
- (8) Supervízor uznáva dôležitosť dôvery v profesionálnom vzťahu so supervidovanými osobami. Preto rešpektujú právo supervidovanej osoby na dôvernosť tých informácií, o ktorých sa dozvedel v profesionálnom vzťahu. Je viazaný mlčanlivosťou o supervíznom procese a jeho obsahu. Iné osoby, vrátane zadávateľa supervízie, informuje o obsahu a procese supervízie, len na základe informovaného súhlasu supervidovanej osoby.
- (9) Supervízia sa realizuje v rámci jasných, primeraných, kultúrne citlivých hraníc. Supervízor sa nesmie zapojiť do sexuálnych ani žiadnych iných duálnych alebo viacnásobných vzťahov so supervidovanými osobami ani ich klientmi kvôli riziku zneužívania moci alebo potenciálneho poškodzovania.

- (10) Profesionálny vzťah medzi supervízorom a supervidovanými osobami je definovaný kontraktom. Profesionálne záväzky však jestvujú aj po ukončení kontraktu, najmä v týchto bodoch:
- Zachovávanie dôvernosti informácií.
 - Nezneužívanie predchádzajúceho profesionálneho vzťahu.
 - Pri zabezpečení následnej starostlivosti v prípade potreby.
- (11) Ak je z akéhokoľvek dôvodu obmedzená objektivita supervízora alebo jeho schopnosti profesionálneho vyhodnocovania, má byť supervízny vzťah ukončený.

Článok 3

Etická zodpovednosť v organizácii, kde sa vykonáva supervízia

- Zamestnávateľským organizáciám v oblasti pomáhajúcich profesií sa odporúča, aby svojim zamestnancom zabezpečili možnosť účasti na pravidelnej supervízii, a to nielen v prípadoch, ak je táto upravená osobitým predpisom.¹
- Podkladom pre prácu supervízora je supervízny kontrakt, v ktorom je určené čo je povinnosťou každého účastníka zmluvy alebo dohody. Supervízia sa má realizovať v rámci tohto kontraktu a v prípade zmien je tieto nutné zakomponovať do nového kontraktu.
- Poskytovanie supervízie je postavené na etickej zásade dôvernosti. Záznam zo supervízneho stretnutia preto neobsahuje detailné informácie o priebehu supervízie a obsahu supervízie, ktoré by mali charakter dôverných informácií a mohli by akýmkoľvek spôsobom viesť ku konfrontácii supervidovaných s vedením organizácie.
- Zadávatel' supervízie nesmie požadovať od supervízora informácie o zamestnancoch, ktoré by bolo možné použiť v pracovno-právnych odmenách alebo sankciách.
- Supervízor pracuje autonómne a nestranne. Nevstupuje so supervidovanými osobami do koalície proti manažérovi, zamestnávateľovi alebo pracovníkovi organizácie a nemôže preberať zodpovednosť namiesto vedúceho pracovníka.

Článok 4

Etická zodpovednosť supervízora voči kolegom a profesii

- Supervízor si váži svojich kolegov a pristupuje k nim a ich práci s úctou a rešpektom. Nevyjadruje sa znevažujúco, neúctivo ani pejoratívne o svojich kolegoch, najmä v ich neprítomnosti.
- Pri podozrení z neprofesionálneho alebo eticky necitlivého správania iného supervízora, využije ako prvotný nástroj kolegiálne upozornenie.
- Pracovné poznámky získané počas supervízie, vrátane písomných záznamov, výsledkov testov, elektronicky uložených dokumentov, zvukových a obrazových nahrávok sú dôverné odborné informácie. Tieto môžu byť použité pre výcvik supervízie, inú

supervíziu alebo výskum len vtedy, ak supervidované osoby a klienti k tomu dali preukázateľný informovaný súhlas.

Záver

- (1) Supervízor je povinný vykonávať supervíziu v súlade s etickým kódexom a podľa právnych predpisov platných v Slovenskej republike.
- (2) Zachovávanie hodnôt a princípov etického kódexu sa očakáva aj od účastníkov výcviku supervízie.
- (3) Odporúča sa, aby etické hodnoty a princípy supervízie boli zakomponované do supervíznych kontraktov, dohôd, zmlúv, programov supervízie ako aj do výcvikov supervízie.
- (4) V procese vzniku etického kódexu bolo prihliadané na etické zásady a etický kódex Európskej asociácie supervízie a koučingu, Asociácia národných organizácií supervízie v Európe, ako aj na ďalšie profesijné etické kódexy v SR a v zahraničí.³

V Bratislave, dňa 3. apríla 2018

Etický kódex supervízie prijali za záväzný nasledujúce profesijné a vzdelávacie inštitúcie:

- Inštitút ďalšieho vzdelávania sociálnych pracovníkov VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave (3. apríl 2018)

Poznámky:

¹ V rezorte sociálnych vecí najmä podmienky zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 219/2017 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

² V texte kódexu sa uprednostňuje personálny jazyk na označenie supervidovaných osôb, hoci sa v praxi užíva aj supervidant. Terminologicky sa v kódexe používajú klienti a užívatelia služieb (supervidovaných osôb) ako synonymá.

³ Najmä Etická kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v SR (SKSPaASP, 2015), Etický kódex psychológa (SKP, 2016), Code of Ethics of the National Association of Social Workers (NASW, 2008); Code of Ethics (AASW, 2010), The Code of Ethics for Social Work (BASW, 2012).